

Why? Only one? What if you meet him? Respond too?
or any greeting
~~it's not a must to reply~~

- 1 - תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יד עמוד א**

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

אמר רב: כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל - כאילו עשאו במה, שנאמר: +ישעיהו ב' + חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, אל תקרי במה אלא במה. ושמואל אמר: במה חשבתו לזה ולא לאלוה. *אמר ר' יוחנן בן חנניאל אמר ר' יוחנן בן חנניאל אמר ר' יוחנן בן חנניאל*

2 - טור אורח חיים הלכות תפלה סימן פט

וכיון שהגיע זמן תפלה אסור לאדם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום אבל אם פגע בו יכול ליתן לו שלום ואסור לו להתעסק בצרכיו או לילך לדרך עד שיתפלל ולא לאכול ולא לשתות ואם עשה כן עליו הכתוב אומר ואותי השלכת אחרי גויך אל תקרי גויך אלא גאיך אחר שנתגאה זה מקבל עליו עול מלכות שמים

3 - בית יוסף אורח חיים סימן פט

ב וכיון שהגיע זמן תפילה אסור לאדם להקדים לפתח חבירו וכו'. בפרק היה קורא (ברכות יד.) אמר רב כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאילו עשאו במה מתיב רב ששת בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב (תרגומא) [תרגמה] רבי אבא במשכים לפתחו וכתבו תלמידי ה"ר יונה (ח. ד"ה ודוקא) בשם רבני פרוניניציא דאפילו במשכים לפתחו אינו אסור אלא כשמזכיר לו שלום משום דשמו של הקב"ה שלום אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב כיון שאינו מזכיר לו שלום ונראה למורי הרב נר"ו שאפילו זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לראות לעסק מעסקו או לשום ענין אבל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם התפילה אפילו זה הלשון אסור עכ"ל ורבינו ירוחם (נ"י ח"ג כד ע"ג) כתב פירוש שלום כמו כריעה אבל שלום בפה מותר כמו צפרא דמרי טב וכיוצא בו ואפילו כריעה אינה אסורה אלא במשכים לפתחו אבל אם פגע בו בשום מקום או בבית הכנסת מותר וכן כתב גאון בתשובה ע"כ: ואמאי דאמרינן תו בגמרא שאסור לעשות חפציו קודם שיתפלל כתב הרשב"א (יד. ד"ה אמר) כלומר ואפילו במוצא חבירו בשוק כדי שלא יפנה לבו לשום דבר עד שיתפלל וכתב הראב"ד דהיינו שנהגו לומר צפרא דמרי טב כדי שיתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל עד שיתפלל ומפני שהוא משנה בלשון יזכור ע"כ וכן כתב בארחות חיים (תפלה סי' יד) וכתב עוד בארחות חיים (שם) ובאותן המקומות שנהגו לתת שלום איש לחבירו אחר שאומרים האל הקדוש נראה שמכאן יצא להם המנהג דעד כאן נאסרו אם לא בשינוי דברים ומכאן ואילך הותרו וכתב עוד ובתשובות דקמאי לא חשו חכמים אלא בענין כריעה אבל בלא כריעה לא חשו ונותן שלום בכל לשון שירצה בין בדרך בין בבית הכנסת ואין בכך כלום והכריעה איסור גמור אפילו בלא נתינת שלום קודם שיתפלל אבל אם התחיל לברך הברכות כיון שקיבל עליו עול מלכות שמים בברכות אין לחוש כל כך עכ"ל:

4 - שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן פט סעיף ב

כיון שהגיע זמן תפלה, אסור לאדם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום, משום דשמו של הקב"ה שלום, אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב; ואפילו זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לראות איזה עסק, אבל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם תפלה, אפי' זה הלשון אסור. וכן אסור לכרוע לו כשמשכים לפתחו, וי"א דכריעה אסורה אפי' בלא משכים לפתחו. ואם התחיל לברך הברכות (אח"כ), אין לחוש כל כך. ואם אינו משכים לפתחו, אלא שפגע בו בדרך, מותר ליתן לו שלום. וי"א שאפילו במוצא חבירו בשוק לא יאמר לו אלא צפרא דמרי טב, כדי שיתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל, עד שיתפלל.

5 - משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן פט סעיף ב

(ו) לפתח חבירו - וה"ה אם היה אביו או רבו. ואם יש לחוש לאיבת גברא אלמא אם יכול ליתן ידו בלא אמירת שלום שפיר דמי [פמ"ג] וכשפגעו בדרך יש להקל בגברא אלמא גם באמירת שלום דבלא"ה מדינא מותר וכדלקמן כנ"ל:

(יא) דשמו וכו' - ואין ראוי להזכיר שמו על האדם ולכבדו קודם שמכבד להקב"ה. ובלשון לע"ז יש לעיין. ומסתברא דאם אומר הרוחם ירחמך או החנון יחנך וכדומה שרי דמברכו בשמו של הקב"ה [פמ"ג עיי"ש עוד]:

(יב) כשהוצרך - ר"ל שהוצרך ללכת דרך חצירו של חבירו בראיית איזה עסק ואגב זה הולך לפתחו לומר לו צפרא דמרי טב אבל ליתן לו שלום אף בכה"ג אסור וע' בבה"ל. ודע דמה שכתב השי"ע לראות איזה עסק דוקא לראות אבל להתעסק ממש אסור קודם התפלה וכדלקמן בס"ג:

(יג) וי"א וכו' - וכן יש להורות [ב"ח וע"ת]:

(יד) אין לחוש - פ"י דאז מותר לכרוע כשאין משכים לפתחו אבל במשכים לפתחו בין לכרוע או נתינת שלום אפילו התחיל בברכות אסור:

(טו) במוצא וכו' - ולא יתן שלום אע"פ דרגיל ליתן לו שלום:

(טז) כדי שיתן - ר"ל דאף דמדינא מותר מ"מ נהגו קדמונינו להחמיר בזה מזה הטעם ואם התחיל הברכות אין לחוש כ"כ ומותר ליתן שלום. וכ"ז לפתוח לומר לחבירו שלום אבל כשחבירו שואל בשלומו מותר להשיב

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

בכל ענין וכ"ש דמי שכבר התפלל מותר להשכים לפתחו של חברו שלא התפלל ליתן לו שלום אע"פ שיצטרך להשיבו:

6 - ביאור הלכה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן פט סעיף ב

* ואפי' זה אינו מותר אלא כשהוצרך וכו' - עיין במ"ב מה שכתב ר"ל שהוצרך ללכת וכו' אבל ליתן לו שלום אף בכה"ג אסור ומשמע דדוקא בזה כיון שעכ"פ הוא משכים לפתחו לזה אבל אם הוא משכים לפתחו חברו לראות שם איזה עסק ואגב זה נותן לו ג"כ שלום מותר כ"כ הפרמ"ג אבל מדברי הב"ח והגר"א משמע דאסור אף בכה"ג:

7 - שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן פט סעיף ג

אסור לו להתעסק בצרכיו, או לילך לדרך, עד שיתפלל תפלת י"ח. (ויש מקילין, לאחר שאמרו מקצת ברכות, קודם שאמרו ברוך שאמר, וטוב להחמיר בזה), (תרומת הדשן סי' י"ח) ולא לאכול ולא לשתות, אבל מים מותר לשתות קודם תפלה, בין בחול ובין בשבת וי"ט. וכן אוכלים ומשקין לרפואה, מותר.

8 - שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן ע

דין להשכים לפתח אביו ואמו להפרד מהם ולברכם בברכת לך לשלום - לומר לאבל אחר ז' לאבלו, צפרא טבא, לך לשלום

ע"ד מי שאביו ואמו יוצאים לדרך רחוקה בבוקר השכם וכבר הגיע זמן תפלת שחרית, אם מותר לבנם שלא התפלל עדיין תפלת שחרית לבא אל ביתם להפרד מהם ולברכם כרגיל בברכת "צאתכם לשלום" או "סעו לחיים ולשלום", או דילמא אסור לו לעשות כן כעין שאמרו (ברכות י"ד א'), א"ר כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאילו עשאו במה ומוקי לה במשכים לפתחו. וכ"ה בשו"ע א"ח (סי' פ"ט סעי' ב'), כיון שהגיע זמן תפלה אסור לאדם להקדים לפתח חברו ליתן לו שלום משום ששמו של הקב"ה שלום וכו' ע"ש. וא"כ גם בנד"ד אסור להשכים לפתחם ולברכם בברכת צאתכם "לשלום" או סעו לחיים "ולשלום", כי שלום שמו של הקב"ה. ואפי' לברכם בלשון אחר נראה דג"כ אסור להמבואר בשו"ע (שם), שאם אינו הולך אלא להקביל פניו אפי' לומר לו צפרא דמרי טב אסור קודם התפלה ע"ש, וא"כ ה"ה בנד"ד דאסור לילך לביתם במיוחד לפוגשם ולהפרד מהם גם מבלי להזכיר מילת "שלום". ואולם כל זה אם אפשר להשוות דין ענינים אלה דהיינו ברכת פרידה לשאילת שלום זת"ש, והנני רושם את הנלענ"ד בזה וה' יעזרני עדכ"ש להורות כהלכה.

א) לענ"ד בס"ד בנד"ד פשוט הדבר להתיירא, שהרי גם במשכים לפתח חברו ליתן לו שלום קודם שהתפלל פליגי, אם בחבירו דוקא אסור כלישנא דרב, כל הנותן שלום "לחבירו" וכו' אבל לפתח אדונו ורבו שפיר משכים ליתן לו שלום ודעת הגאון בשו"ת שבות יעקב (ח"ב סי' כ"ב) להתיר ע"ש. אלא שהפרמ"ג (סי' פ"ט א"א סק"ט) דעתו לאסור גם באביו או רבו והוכיח לה מדברי הרמב"ם ע"ש, וכ"כ גם המשנה ברורה (שם סק"י) וכ"ה גם בסדור דרה"ח (דין דברים האסורים קודם תפלה דין א') וכדעתם מורים הלכה למעשה. ועיי' בדבריהם שלא הזכירו דברי המתיר שו"ת שבו"י הנ"ל כלל.

מ"מ נלענ"ד פשוט דהיינו דוקא בנוגע למשכים לפתחו לשאול בשלומו שאין זלזול לאביו או לרבו אם ילך לפתחם ליתן להם שלום אחר שהתפלל כבר, משא"כ בנד"ד עכ"פ אם לפי המצב, עד שיתפלל הן יצאו אביו ואמו בינתיים לדרך ויהי זלזול בכבודם מה שבנס לא בא לביתם להפרד מהם, ועכ"פ יש בזה ביטול מצות כבוד אב ואם, בודאי כדאי הוא הגאון שבו"י לסמוך עליו דבאביו ורבו אין איסור כלל.

ב) ובפרט כי מבואר בדברי האחרונים שמותר להתעסק בצרכי מצוה דאורייתא העוברת גם בהגיע זמן תפלה ולא התפלל עדיין, עיי' מג"א (סי' רנ"א סק"ו) ועיי' כף החיים (סי' פ"ט סק"ה), לכן בנד"ד אם היא מצוה עוברת כהנ"ל, נראה שגם הפרמ"ג, מ"ב ודרה"ח יודו שמותר הדבר ללא כל פקפוק.

ג) והשתא דאתינא להכי נלענ"ד להוסיף שגם אם אפשר לו לבן להתפלל תחילה ואח"כ לילך להפרד מאביו ואמו ונמצא שאין כאן מצוה עוברת, מ"מ אם יש איזה צורך מותר לו לילך להפרד מהם גם קודם שהתפלל. וכגון שהצבור שהוא רגיל ונוח לו להתפלל עמו מאחרים להתפלל, מותר לו ללכת אל בית אביו ואמו להפרד מהם קודם שיתפלל, וא"צ להקדים להתפלל עם צבור אחר שאינו נוח לו ומכש"כ שא"צ להתפלל ביחיד, כדי שיהי אפשר לו לילך להפרד מאו"א אחר שכבר התפלל.

והוא עפ"י המבואר בשו"ע (סי' פ"ט סעי' ב') שאם הוצרך ללכת לראות איזה עסק והוא הולך דרך חצר חברו, מותר לו אגב זה ללכת לפתח חברו לומר לו צפרא דמרי טב, ע"ש מג"א (סק"ז) ובמ"ב שם (סק"יב). ואם הוא משכים לפתח חברו לראות שם איזה עסק, מבואר בביאור הלכה שבס' מ"ב (שם ד"ה ואפי' זה) דלדעת הפרמ"ג מותר לו אגב זה גם ליתן שלום, אבל מדברי הב"ח והגר"א משמע דליתן שלום גם בכה"ג אסור ע"ש ועיי' מחזה"ש"ק שם (סק"ז) דמשמע דעתו להתיר. - מעתה בנד"ד שמותר לו להשכים לפתח אביו ואמו להפרד מהם שיש בו משום מצות כבוד או"א ולא גרע מהוצרך ללכת לעסקיו לראות בלבד שמותר עיי' מ"ב

ס' פ' ע

ס' פ' ע
צ"ל דאפי' כג' וצ"ל
פ' וכו' ב' ע

ס' פ' ע
צ"ל דאפי' כג' וצ"ל
פ' וכו' ב' ע

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

(סק"יב) במש"כ ודוקא לראות וכו', וכיון שהוא כבר בבית אביו ואמו, מותר לו אגב זה לומר גם שלום לדעת הפרמ"ג, ולברכם בכל ברכה אחרת חוץ מברכת שלום מותר לכו"ע.
(ד) כל זה כתבתי כפי הנראה דעתם בלשון השאלה, כי מלת "שלום" ומלת "לשלום" ענינם ודינם שוה, אבל לענין לא כן הוא כאשר אוכיח בס"ד.

איתא במתני' (ברכות נ"ד א') התקינו שיהא אדם שואל שלום חברו בשם, שנאמר והנה בועז בא וכו' ע"ש. ובפיהמשי"ן להרמב"ם שם כי וז"ל, בכלל התקנות שתקנו שיהא אדם שואל בשלום חברו בשם הקל מפני שמלת שלום הוא שם משמות הקב"ה (שבת י ב') והביאו רא"י שהדבר ההוא מותר מענין בועז שאמר ה' עמכם וכו' ע"כ. ובמתני' דמס' גיטין (ס"א א') איתא, ומחזיקין ידי נכרים בשביעית וכו' ושואלין בשלומן מפני דרכי שלום. ופרש"י (ד"ה ושואלין) ואעפ"י שמטיל על הנכרי שם שמם שהשלום שמו של הקב"ה עכ"ל. והוא מוכרח בגמ' שם (ס"ב א') דקאמר ושואלין בשלומן וכו' לא נצרכה אלא ליום חגם דתניא לא יכנס אדם לביתו של עכו"ם ביום חגו ויתן לו "שלום" מצאו בשוק נותן לו בשפה רפה ובכבוד ראש ע"כ. הרי שבכל יום מותר לומר לעכו"ם שלום ואפי' ביום חגו כשמצאו בשוק מותר בשפה רפה. וכ"ה ברמב"ם (פ"י מה' עכו"ם ה"ה) ובשו"ע יו"ד (סי' קמ"ח סעי' טו) וע"ש (סעי' י), דטוב להקדים שלום לעכו"ם כדי שלא יתחיל העכו"ם ויצטרך לכפול לו שלום ע"ש.

מבואר כי קודם תקנת עזרא ובי"ד ה"י אסור לישראל לומר "שלום" לחבירו, שנראה כמזלזל בכבוד המקום בשביל כבוד הבריות להוציא שם שמם עליהם ע"י בפרש"י (ברכות נ"ד. ד"ה שיהא אדם). וגם עזרא ובי"ד לא התקינו להתיר רק לשאול בשלום "חבירו" ישראל כעובדא דבועז והקוצרים וכדקתני מחנ"י, שיהא אדם שואל שלום "חבירו" בשם. אבל לומר שלום לעכו"ם לא התירו וע"י שו"ת מהרי"א אסאד (תאו"ח סי' טו ד"ה תשובה). רק אחר שנהגו עפ"י תקנת עזרא ובי"ד לשאול בשלום חבריהם ישראל בשם ולא בשלום עכו"ם, ראו חז"ל שהדבר גורם לשנאה ואיבה מצד העכו"ם, הוסיפו הם להתיר לשאול גם בשלום עכו"ם דהיינו לומר לו שלום, מפני דרכי שלום כמתני' דמס' גיטין הנ"ל.

(ה) אמנם הדבר תמוה שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב שאלישע הנביא אמר לנעמן שר צבא מלך ארם, לך שלום (מלכים ב', ה' י"ט). והנה נעמן גר תושב ה"י כמבואר בברייתא (גיטין נ"ז ב'), ואיך הזכיר עליו אלישע שם שלום, הרי בזמנו לא הותר עדיין לשאול בשם אפי' בשלום חבירו ישראל כעובדא דבועז, כי רק אח"כ הותר הדבר ע"י עזרא וסיעתו, ומכש"כ בגר תושב דבדאי לאו ישראל הוא. וע"י ע"ז (ס"ד רע"ב) דקאמר דגר תושב בר מיני דעכו"ם הוא ע"י פרש"י שם. וא"כ אפילו בבית דינו של עזרא לא הותר לשאול בשלומן של גר תושב, ואיך אמר אלישע הנביא לנעמן, לך שלום.

(ו) אלא ודאי דדוקא מלת שלום הוי שמו של הקב"ה כדכתיב, ויקרא לו ה' שלום כמבואר בגמ' (שבת י ב'), ולכן כשאומר לחבירו שלום עליכם, הרי משתמש בשמו של הקב"ה לכבוד האדם, ומתכוון לתת שלום לחבירו מאת בעל השלום, ע"י ב"ח או"ח (סי' פ"ט ד"ה וכיון) ופ"ת יו"ד (סי' רע"ו סקכ"ח) בשם תשו' הרדב"ז, וזה נראה כזלזול בכבוד ה' וה"י אסור עד שהתירוהו עזרא ובי"ד. משא"כ מילת "לשלום" אינו שמו של הקב"ה כלל. וכאשר אדם אומר לחבירו לך "לשלום", ע"כ אינו מתכוון לומר לו שילך אל ה' ב"ה, אלא שילך לדרכו לשלום ולא ינוק. וכעין דאיתא (שבת י"ב ב') המקום יפקדך לשלום ע"ש. שמזכיר את ה' באומרו המקום, וא"כ ע"כ מה שאומר אח"כ יפקדך "לשלום" אין כוונתו לשם ה' באומר מילת לשלום, אלא שמתפלל על החולה שיהי לשלום. וכן בברכה, ה' יברך את עמו בשלום, שמזכיר ה' ושוב אומר בשלום. וכהנה רבות, ובכל אלה אין כוונתו במלת לשלום או בשלום לשם ה', אלא שיהי' הדבר בלי נזק והפסד או פירוד וכדומה.

(ז) לכן שפיר אמר אלמשע לנעמן שר צבא ארם, לך שלום, שזה ה"י מותר גם קודם תקנת עזרא ובי"ד ואפי' לאומרו לעכו"ם, כי מלת "לשלום" אין בו ענין הזכרת ה' כלל.

ובהכי מתורצת לענין לנכון גם קושית הגהת יד אפרים מובא בפ"ת (אה"ע סי' כ"א סק"ד) שאלישע אמר לנחזי, רוץ נא לקראתה ואמר לה השלום לך, הרי שאלישע שאל בשלום אשה ע"י שליח ע"ש. ברם לפימשי"כ לק"מ דשמו של הקב"ה ל"ה רק מלת שלי' אבל מלת "השלום" אינו רק שאלה אם אין לה נזק והפסד.

(ח) מעתה בנד"ד במשכים לבית אביו ואמו להפרד מהם קודם נסיעתם, שפיר מותר לו לומר להם "צאתכם לשלום" או "סעו לחיים ולשלום" לכו"ע מכיון שאין כאן הזכרת ה' כלל, ומותר לאומרו גם קודם שהתפלל כדרך שמותר לכו"ע לומר בכה"ג צפרא טבא, וכמש"כ לעיל (אות ג').

(ט) אלא שיש להעיר על זה מהא דאיתא בסוגיין (מוע"ק כ"א ב'), ת"ר אבל שלשה ימים הראשונים אסור בשאילת שלום וכו' ומקשה והתניא מעשה ומתו בניו של ר"ע נכנסו כל ישראל והספידום הספד גדול בשעת פטירתם עמד ר"ע על ספסל גדול ואמר אחינו בית ישראל שמעו וכו' לנו לבתיכם לשלום ע"כ, ופרש"י ד"ה לנו לבתיכם לשלום, הרי שאל בשלומן עכ"ל. ואי כפי שכתבתי לחלק בין מלת שלום לבין מלת לשלום, לא הוי מקשה מידי ד"ל דדוקא לומר שלום שהוא שמו של הקב"ה אסור אבל כדקתני אסור בשאילת "שלום", אבל לשלום דל"ה בכלל שאילת שלום בשם מותר.

(י) ונלעני"ד בס"ד מכאן רא"י למש"כ הרמ"א יו"ד (סי' שפ"ה סעי' א'), ויש מקילין האידנא בשאילת שלום האבל אחר ל', ואין טעם להם אם לא שיחלקו לומר, שזה מה שאנו נוהגין לא מקרי שאילת שלום

שבימיהם עכ"ל. ושאלת שלום שאנו נוהגין שהזכיר הרמ"א, היינו כגון צפרא דמרי טב כמבואר בא"ר (סי' תקנ"ד סעי' כ') ע"ש, והעתיק דבריו גם הפרמ"ג שם (א"א סקכ"א). וכן הבין דברי הרמ"א הגבועדע"ק בס' עזר מקודש שהעתיקתי לעיל (סי' אות), ועיי' גליון מהרש"א יו"ד רס"י שפ"ה. מבואר דעכ"פ באבל תוך ל' אסור בכל שאלת שלום ואפי' בצפרא דמרי טב וכה"ג. ובש"ך (יו"ד שם סק"ב) חולק ודעתו לאסור גם לאחר ל'. ובאמת שכן נראה גם דעת הרמ"א ולא כ' לחלק בין שאלת שלום שאנו נוהגין לשאלת שלום שבימי הש"ס רק לתרץ דעת היש מקילין, אבל לדידי' נראה דלא ס"ל לחלק בהכי אלא גם אחר ל' אסור בכל גוני ואפי', כגון צפרא דמרי טב, וכאשר יבואר להלן (אות י"א).

מענה שפיר מקשה בגמרא מהא דאמר ר"ע, אחינו בית ישראל וכו' לכו לביתכם לשלום, דמשמע דמותר לאבל לשאול בשלום אחרים גם תוך ג', דכיון דהא דקתני בברייתא לאסור שאלת שלום באבל כל שאלת שלום ואפילו צפרא דמרי טב וכה"ג בכלל איסור ולא דוקא מלת "שלום", וא"כ גם לומר לשלום אסור ושפיר מקשה מר"ע שאמר לכו לשלום.

(יא) כעת הנני הרואה שדברים שאמרת כמעט ומפורשים בדרכי משה יו"ד (סי' שפ"ה סק"א) שכי' וז"ל, ומה שנוהגין האידנא לשאול בשלום האבלים אחר ז' נראה דס"ל דשאלת שלום שאנו נוהגין בו אינה שאלת שלום המוזכר בגמרא וכמו שהארכתי בזו בס"ד באו"ח סי' פ"ט מיהו ממעשה דר"ע שכתבתי בסמוך דלא התירו אלא משום כבוד הרבים לא משמע כן עכ"ל. וכוונתו דבאו"ח סי' פ"ט מביא הב"י (ד"ה וכוין) וכן בדרכי משה הארוך שם מש"כ הרבינו יונה בשם רבני פרובינציא דאפי' במשכים לפתחו אינו אסור לשאול בשלומם קודם שהתפלל רק כשמזכיר לו שלום משום דשמו של הקב"ה שלום אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב כיון שאינו מזכיר לו שלום ע"כ, וכי' עלה בד"מ שם (סק"א), דבזהר פ' פקודי משמע כדברי הר"י, דאינו אסור רק כשמזכיר השם עכ"ל. וזה מש"כ הדרכ"מ ביו"ד סי' שפ"ה דשאלת שלום שאנו נוהגין בה - דהיינו צפרא דמרי טב - אינה שאלת שלום המוזכר בגמרא לאיסורא, שהיא שלום עליכם דוקא, ומטעם שיש בה הזכרת שמו של הקב"ה כמש"כ באו"ח סי' פ"ט ועיי' מסיים, מיהו ממעשה דר"ע, דלא התירו אלא משום כבוד הרבים לא משמע כן, ר"ל דאי כדבריהם למ"ל להשי"ס לתרץ דלהכי הותר לר"ע לומר לכו לביתכם לשלום, משום דכבוד הרבים שאני בלא"ה שפיר הותר לר"ע לומר כן אפי' ליחיד, לפי שלא אמר אלא לכו לביתכם "לשלום" ולא הזכיר שם שלום שהוא שמו של הקב"ה, א"ו דבכל לשון אסור לשאול בשלום אבל ולא דוקא בהזכרת שם שלום. לכן לא הותר לר"ע לומר לכו לביתכם לשלום רק יען, כבוד הרבים שאני. זה ביאור דברי הד"מ כאשר יראה כל מעיין. - הרי להדיא כמש"כ.

ובאמת שכן נראה גם מלשון הריטב"א (מוע"ק כ"א: ד"ה ואינו) שכי' כבוד רבים שאני, ושמעין מהכא דאפי' כי האי לישנא לחוד אסור באבל ולא סוף דבר לשאול בשלומם ממש כמו שהיו סבורים רבים עכ"ל. הרי דלכו לביתכם לשלום אינו שאלת שלום ממש.

(יב) לכן בנדון שאלתנו נראה נכון לכו"ע שמותר להבין לילך אל בית אביו ואמו להפרד מהם לפני נסיעתם ומותר גם לומר להם כרגיל לכו לשלום או סעו לחיים ולשלום, ואעפ"י שהגיע כבר זמן תפלת שחרית והוא לא התפלל עדיין.

(יג) אגב אעיר כי מדברי הדרכ"מ שהעתיקתי לשונו לעיל (אות י"א) יוצא בבירור כי מש"כ הרמ"א (יו"ד סי' שפ"ה סעי' א'), שזה מה "שאנו נוהגין" לא מקרי שאלת שלום שבימיהם, ע"כ כוונתו על שנוהגין לומר צפרא דמרי טב וכה"ג וכמש"כ הא"ר והפרמ"ג שהעתיקתי (אות י'). ולא זכיתי להבין דעת רבינו המג"א (סי' תקנ"ד סקכ"א) שהבין בכוונת הרמ"א דר"ל דמה שאנו נוהגין היינו לומר שלום עליכם זה לא מקרי שאלת שלום שבימיהם, ומתוך כך דחה דברי הרמ"א הנ"ל, אבל הרי מדברי הרמ"א בעצמו בדרכ"מ שם שממנו מקור לדבריו שברמ"א שם, נראה בבירור שכוונת הרמ"א הי' על מה שאנו נוהגין לומר צפרא טבא ודברי הרמ"א נכונים. + בהגהת שו"ע יו"ד (סי' שמ"ג סעי' ב') כ', שאין שואלין בשלום כשיש מת על בית הקברות ע"ש. וכי' עלה בהגהות בית לחם יהודה (על גליון שו"ע דפוס ווילנא). והאידנא מקילין בזה ששלום שלנו לא מקרי שאלת שלום שלהם מענה לשון ומג"א כ' דאין להקל עכ"ל. ואין הסי' מענה לשון תח"י לעיין בדבריו. אבל נראה פשוט כי המענה לשון מיירא משאלת שלום שלנו דהיינו צפרא טבא וכה"ג. שהוא מפרש דברי הרמ"א (בסי' שפ"ה סעי' א') כהא"ר והפרמ"ג ובהו הוא שכי' שנהגו להקל. ואין השגה עליו בזה מדברי המג"א שמירא באמירת שלום עליכם. - אמנם בזמנינו נמנעים גם משאלת שלום שלנו דהיינו שאין שואלין אפילו בלשון צפרא טבא וכה"ג כשיש מת בביה"ק +

(יד) עוד אמרתי להעיר על השינוי שבין הרמ"א בהגהת השו"ע (יו"ד סי' שפ"ה) הנ"ל (אות יו"ד) ובין הדרכ"מ (שם סק"א) שהוא בעצם המקור לדברי הרמ"א הנ"ל. כי בדרכ"מ כ' "שנוהגין האידנא לשאול בשלום האבלים אחר ז", ואילו ברמ"א כ' אחר ל". ופשוט שט"ס יש כאן או בדרכ"מ או ברמ"א. ואם הנכון כמש"כ בדרכ"מ, אז זה מתאים למה שנהוג עתה בזמנינו, שכשנכנסין לבית האבל כל שבעה אין שואלין בשלומם כלל, לא בלשון שלום ולא בלשון צפרא טבא ולא בשום לשון אחרת. ואחר ז' אין נמנעין מלברכו בלשון הנהוג צפרא טבא ערב טוב וכל כה"ג.

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

טו) להמבואר לעיל (אות ו' י"א) דמלת "לשלום" אינו שמו של הקב"ה ודינו כצפרא טבא, א"כ למנהגינו (אות י"ד), שאומרים לאבל אחר כלות ז' ימי אבלו צפרא טבא, ערב טוב וכה"ג, ה"ה שמותר לומר לו, לך שלום, צאתך לשלום, סע לחיים ולשלום וכל כה"ג.

טז) להמבואר לעיל (אות א' - ג') נלענ"ד בס"ד שאם אביו ואמו מגיעים לעירו באוירון או ברכבת, מותר לו לצאת לשדה התעופה או לתחנת הרכבת לקבל פניהם, ואעפ"י שכבר הגיע זמן תפלת שחרית והוא לא התפלל עדיין, שאם לא יצא יהיה בדבר בזיון לאביו ולאמו.

העולה (להלכה: א) אביו ואמו עומדים לצאת לדרך רחוקה בבוקר השכם וכבר הגיע זמן תפלה, מותר לבניהם שלא התפללו עדיין לילך לביתם להפרד מהם ולברכם בברכת צאתכם לשלום, או סעו לחיים ולשלום (אות א' ב'). - ב) ולא רק היכי שאם יקדים הבן להתפלל יצאו או"א בינתיים לדרך ולא יהי' לו שוב אפשרות להפרד מהם, אלא גם באפשר להבן להתפלל ביחיד או בצבור שאינו נוח לו קודם שילך לבית או"א, מותר לו לילך לביתם להפרד קודם שיתפלל, ויתפלל אח"כ בצבור הנוח לו (אות ג'). - ג) דוקא מלת שלו' הוי שמו של הקב"ה, אבל לא מלת "לשלום" או "בשלום" שדינם כדן צפרא טבא וכה"ג (אות ד - ח). - ד) איסור שאילת שלום לאבל, כולל שאילת שלום בכל לשון, אפי' צפרא טבא וכה"ג (אות י' י"א). - ה) אחר כלות ז' ימי אבול נוהגין לשאול בשלום האבל בשאילת שלום הנהוג בזמנינו, דהיינו לומר לו צפרא טבא, ערב טוב כה"ג (אות י"ד). - ו) לפי מנהגנו זה, מותר גם לומר לאבל אחר ז' ימי אבול, לך שלום, צאתך לשלום, סע לחיים ולשלום וכה"ג (אות ט"ו). - ז) אביו או אמו מגיעים לעירו באוירון או ברכבת, מותר לו לצאת לקבל פניהם ולברכם לשלום, אעפ"י שכבר הגיע זמן תפלת שחרית והוא לא התפלל עדיין (אות ט"ז).

9 - שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן עא

דין ללכת לבית חבירו היוצא לדרך כדי להפרד ממנו אחר שכבר הגיע זמן תפלת שחרית והוא לא התפלל עדיין. - לילך לבית חבירו ללוותו ולהפרד ממנו קודם שהתפלל

א) על פי הדברים שכתבתי לעיל (סי' הקודם) נראה, שאם חבירו יוצא לדרך בבוקר השכם אחר שכבר הגיע זמן תפלה והוא לא התפלל עדיין, אסור לו ללכת אל בית חבירו להפרד ממנו ולברכו בברכת לך שלום או סע לשלום, וכדאמר רב (ברכות י"ד א') הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל כאילו עשאו במה, ופרש"י (ד"ה חדלו) כשיש לכם לעסוק בכבוד המקום אל תתעסקו בכבוד אדם ע"ש. וה"ה בזה שג"כ עוסק בכבוד אדם בשעה שיש לו לעסוק בכבוד המקום. ועיי' שו"ע או"ח (סי' פ"ט סעי' ב'), דכל שאינו הולך אלא להקביל פניו קודם התפלה אפי' לומר לו צפרא דמרי טב ג"כ אסור. ולכן אף שהוכחתי (סי' הקודם אות ו' ז' י"א) דמלת "לשלום" ל"ה שמו של הקב"ה, ודינו כצפרא טבא, מ"מ בזה שהוא הולך בכונה לביתו להקביל פניו, הרי גם לומר צפרא טבא אסור וה"ה ללך לשלום.

ב) ומ"מ אם דעתו לילך לבית חבירו לא להפרד ממנו בלבד, אלא גם לחכות שם עד שיצא חבירו לדרך כדי ללוותו ביציאתו לדרך, שפיר דמי ללכת לשם גם קודם שהתפלל. דודאי מצוה היא ללוות למי שיוצא לדרך והוא בכלל גמילת חסדים עיי' סוגיא דסוטה (מ"ו ב'). ועיי' רמב"ם (פ"ד מה' אבל ה"א) שהוא בכלל ואהבת לרעך כמוך ושכרה מרובה מן הכל. (ושם ה"ב) וגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה ולוויים יותר מהכנסתן ע"ש. וכבר הוכחתי בספרי שו"ת בצל החכמה (ח"ד סי' ל"ה) דאורחים שנקט לאו דוקא אלא ה"ה לכן עיר היוצא לדרך שמצוה ללוותו ע"ש.

ג) להאמור אם הוא הולך לבית חבירו כדי ללוותו ביציאתו לדרך, לדבר מצוה הוא הולך. ועיי' שו"ע או"ח (סי' פ"ט סעי' ג') שכי, אסור לו להתעסק בצרכיו וכו', ודקדקו האחרונים הא להתעסק בדבר מצוה מותר גם קודם שיתפלל י"ח. ועיי' בס' כף החיים שם (אות כ"ה). נמצא מותר לו לילך לבית חבירו כדי ללוותו גם אם כבר הגיע זמן תפלה והוא לא התפלל עדיין. וכיון שהוא כבר אצל חבירו לדבר מצוה שוב מותר לו גם לומר לו לך שלום, סע לשלום וכה"ג כמבואר לעיל (סי' הקודם אות ב' ג'). וביותר לפי מה שהוכחתי שם (אות ו' ז' י"א) דדוקא מלת "שלום" הוי שמו של הקב"ה ולא מלת "לשלום" ע"ש, כנלענ"ד נכון בס"ד.

העולה (להלכה: א) אסור להשכים לבית חבירו היוצא לדרך כדי להפרד ממנו ולברכו בברכת לך שלום, אם כבר הגיע זמן תפלה והוא טרם התפלל (אות א'). - ב) כשבדעתו גם ללוותו ביציאתו לדרך, מותר להשכים לפתחו וגם לברכו בלך שלום (אות ב' - ג').

10 - שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן עב

דין נתינת דורון בבוקר קודם שהתפלל

ע"ד שאלת מעכ"ת וכו' שליט"א באב שבא לבקר את בנו ואת משפחתו והגיע לביתם בבוקר אחר שכבר הגיע זמן תפלת שחרית והוא לא התפלל עדיין, אם מותר לו לחלק המתנות שהביא אתו לכל בני המשפחה עוד קודם שילך להתפלל ובפרט לנכדיו ילדים קטנים המחכים לזה והרבה פעמים גם תובעים את זה בפה. שאלתו מבוססת על מה שראה בס' יפה ללב (ח"א סי' פ"ט אות ד') שכי' כי מדברי המג"א סי' תקנ"ד סקכ"א נראה דאסור לשלוח דורון לחבירו קודם תפלת שחרית דזהו בכלל שאילת שלום ע"כ ע"ש. ומספק"ל למעכ"ת אם דוקא לשלוח דורון אסור אבל כגון נד"ד שהוא נמצא כבר בבית ואינו מחוסר אלא מסירה אולי אינו אסור

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

זת"ש מעכ"ת נר"ו ואכתוב בקצרה כמיסת הפנאי וה' יעזרני עדכ"ש להורות להלכה. א) בשו"ע (או"ת סי' פ"ט סעי' ב') מבואר שיש חילוק בין מקדים לפתח חבירו ליתן לו שלו שהוא שמו של הקב"ה דתמיר טפי ובין משכים לפתחו לומר לו צפרא דמרי טב דקיל מיני ע"ש - על כן אמינא לבאר תחילה אם שליחת דורון לחבירו שהמג"א כותב שהוא בכלל שאילת שלום, אם כוונתו שהוא כמו שאילת שלום שמזכיר בה מילת שלום שהוא שמו של הקב"ה, או דהוי רק כשאילת שלום דאמירת צפרא דמרי טב. ב) בשו"ע או"ת (סי' תקנ"ד סעי' כ'), אין שאלת שלום לחבירו בטי' באב. ועיי' א"ר (שם) ובפרמ"ג (שם א"א סקכ"א) שע"ת (שם סקט"ז) חיי"א (כלל קל"ה סי' י"ג) מ"ב (שם ס"ק מ"א) דגם לומר צפרא טבא אסור. ועיי' סי' כף החיים (שם סק"צ) שמעתיק דבריהם בלי חולק. וכן מצאתי מפורש גם בשו"ת מהר"ם שיק (חי"ד סי' ש"ע ד"ה וה"י) דלאו דוקא באומר לשון שלום אלא ה"ה אמירת צפרא טבא וכיוצא בזה אסור בטי' באב. ע"ש. - ועיי' (סי' הקודם אות ג' ד'). המג"א (סי' תקנ"ד הנ"ל) הוכיח דינו כי לשלוח דורון הוי בכלל שאלת שלום ואסור משו"ע יו"ד (סי' שפ"ה) ע"ש. וכוונתו להמבואר בהגהת שו"ע שם (סעי' ג') שאסור לשלוח מנות לאבל על אביו ואמו כל י"ב חודש ואפי' בשבת במקום שנוהגין שלא לשאול בשלומם בשבת ע"כ ע"ש. - והנה גם באיסור שאילת שלום לאבל לאו דוקא לשון שלום, אלא ה"ה גם אמירת צפרא טבא וכה"ג אסור כדמוכח מדברי הדרכי משה (יו"ד סי' שפ"ה אות א') ע"ע. וכ"כ גם הא"ר ופרמ"ג שהזכרתי לעיל בסמוך. וכבר הארכתי בזה בתשו' אחרת (סי' ע' אות י' י"א).

לפי"ז גם אם נאמר דשליחת דורון לא הוי אלא כשאילת שלום בלשון צפרא טבא וכה"ג, שפיר יש לאוסרה בין בטי' באב ובין קודם התפלה, מאחר שבשניהם אסור גם שאילת שלום דצפרא טבא כמבואר. ג) ברם עיינתי בשו"ת מהר"ל (סי' ל"א) שממנו מקור לדברי הרמ"א בהגהת שו"ע (סי' שפ"ה) הנ"ל וז"ל שם, כתב באלפסי דשלוח מנות אין לך שאילת שלום גדול מזה וכו' עכ"ל. וכיון שכן נראה ודאי שדינו כדין אמירת שלום דחמיר.

ד) אבל באמת אין זה מוכרח כלל, כאשר הארכתי לבאר במקום אחר כי הך לישנא "דאין לך וכו' גדול מזה" שיגרא דלישנא היא ולא דוקא קאמר. עיי' לקמן סי' הסמוך באורך מזה.

ה) ועכ"ז נלענ"ד בס"ד דלשלוח דורון הוי כאמירת שלום ולא כאמירת צפרא טבא. והוא, כי מאז אמרתי להביא רא"י לדברי הרמ"א יו"ד (סי' שפ"ה סעי' ג') ולדברי המג"א (סי' תקנ"ד) שכי' דלשלוח דורון הוי כשאילת שלום, מהא דכתיב בשאול המלך (שמואל א', י' כ"ז), ולא הביאו לו מנחה וגו' ובתרגום שם, ולא אתו למשאל בשלמי וכו' ע"כ. הרי שהבאת מנחה היא שאילת שלום. ושאילת שלום שבזמן התנ"ך ושאול המלך, בודאי הוי אמירת שלום ולא אמירת צפרא טבא. שהרי גם בזמן חז"ל חכמי התלמוד לא היו רגילים עדיין בצורה אחרת של שאילת שלום חוץ משלום עליך ושלום עליכם.

ואם כי מן המקרא והתרגום אין ללמוד שהבאת מנחה הוי כשאילת שלום רק כאשר הנותן בעצמו מביא את המנחה לידי מי שנותנה לו ולא כשהוא משלחה ע"י אחר, כי אז י"ל דלא חשיבא כשאילת שלום לא לגבי השולח כיון שהוא אינו מוסרה לידי המקבל ואינו רואה פניו באותה שעה כלל, ולא לגבי השליח כיון שהמנחה אינו שלו, מ"מ ס"ל להרב אלפס והרמ"א שמעתיק דבריו שאין לחלק בכך וגם בשולח דורון ע"י שליח חשיבא כשאילת שלום לגבי השולח. - ועיי' שו"ת מהר"א (תאו"ח סי' ד"ר ד"ה הנה) שכי' בקשר למשי"ב הרמ"א שאין לתלמיד לשאול בשלום רבו, דהיינו דוקא בפניו ממש אבל שלא בפניו מותר, ולכן מותר לתלמיד לשלוח מנות לרבו בפורים דהוי שלא בפניו ומקיים המצוה ע"ש. ועיי' שו"ת זכר יהוסף (סי' ר"נ) שחולק עליו ודעתו דגם שלא בפניו חשיבא שאילת שלום דשליחו כמותו, אלא שאפי"ה שפיר שולח מנות לרבו בפורים ומקיים המצוה ע"ש. ועיי' מזה בשו"ת שבט סופר (תאו"ח סי' כ"ח) באורך, גם לדעתו מקיים המצוה במשלוח מנות לרבו ע"ש. - אגב אעיר כי דין זה מפורש בספר לקט יוסף (תאו"ח עמוד קנ"ח) שכתב וז"ל, צריך לשלוח מנות לחבירו וכ"ש לרבו ע"כ. וזה כמבואר בשו"ת מהר"א הנ"ל.

ו) ולכן בודאי שאסור לאדם להקדים לפתח חבירו למסור לו מתנה קודם שיתפלל, ואפי' כשאינו אומר לו שלום ולא צפרא טבא, כי עצם מסירת המתנה הוי שאילת שלום ואסור.

ז) וכן אסור לשלוח מתנה לחבירו ע"י שליח אפי' כשהשליח התפלל כבר אם הוא בעצמו לא התפלל עדיין, דעצם שליחת המתנה הוי ג"כ שאילת שלום כמבואר ביפה ללב הנ"ל וכדמוכח מדברי המג"א, (סי' תקנ"ד) והשו"ע (יו"ד סי' שפ"ה).

ח) והשליח אפי' כשגם הוא לא התפלל עדיין אין בכך כלום במה שמוסר המתנה, כיון שאינו מוסרה בשם עצמו אלא בשם משלחו. ונראה שמותר לו גם לומר בהגיעו לבית מקבל המתנה, צפרא טבא, כיון שהוא לא השכים לפתח חבירו לומר לו צפרא טבא, אלא כדי למסור לו את המתנה בשם משלחו דבר המותר לו כאשר ביארתי, וכיון שהוא נמצא כבר בבית חבירו מותר לו גם לומר צפרא טבא, דדוקא כשאינו הולך לבית חבירו אלא להקביל פניו אז אסור לומר אפי' צפרא דמרי טב כמבואר בשו"ע (סי' פ"ט סעי' ב') אבל ככנ"ד אין איסור בדבר. - יתר על כך כי בנ"ד אפי' שלום מותר לו לשליח לומר לבעה"ב, לדעת הפרמ"ג כיון שהוא משכים לפתח חבירו לצורך איזה דבר כמבואר בביאור הלכה (שם ד"ה ואפי') ע"ש. וכן ראיתי מפורש גם בפר"ח (שם אות ב') שאם הוצרך ללכת שם לשום ענין גם שלום מותר ע"ש, אבל מדברי הב"ח והגר"א משמע דלומר שלום אסור גם בכה"ג עיי' ביאור הלכה הנ"ל.

סוגיות במס' ברכות שיעור 11א – בענין שאלת שלום לפני התפילה

(ט) לפי מה שביארנו (אות ו') דנתינת מתנה הוי כאמירת שלום - ולא כצפרא דמי טב - יוצא, שגם אם נותן המתנה או שליחו בלא"ה משכימין על פתחו של חבירו לצורך דבר המותר, אסר להם למסור המתנה לבעה"ב, להב"ח והגר"א הנ"ל (אות ט'), אבל להפרמ"ג והפר"ח (שם) מותר.

(י) מעתה בנדון אשר לפנינו מקום לדון להתיר. שאם כי הוא בא לבית בנו קודם שהתפלל הרי אינו בא לשם כדי לשאול בשלומו ובשלום בני ביתו אלא כדי להתעכב ולדור שם משך ימי ביקורו אצלם, שלדעת הפר"ח והפרמ"ג מותר בכה"ג אפי' בשאלת שלום ממש כלעיל (אות ט'). ומסירת דורון אפשר דגם לבה"ח והגר"א (שם) מותר. דיתכן כי דוקא הבאת דורון ומסירתו או שליחת דורון ומסירתו, דהיינו ההשכמה לפתח חבירו ומסירת המתנה ביחד נחשבו כשאלת שלום. וכך מורה לשון המקרא (לעיל אות ה') ולא "הביאו" לו מנחה. ומ"מ נכון להחמיר בזה.

(יא) ברם אם ילדים קטנים שואלים ודורשים על דבר המתנה, נלענ"ד בס"ד שמותר לתת אותן להם גם קודם שהתפלל, דכיון שהם דורשים את המתנה ושואלים אותה בפה, שוב הוי נתינת המתנה רק כמשיב שלום שמותר גם קודם התפלה לכונ"ע.

העולה להלכה: (א) משהגיע זמן תפלת שחרית, אסור לאדם להשכים לפתח חבירו למסור לו מתנה קודם שהתפלל, ואפי' כשאינו אומר לו שלו' ואפי' לא צפרא דמרי טב (אות ו'). - (ב) קודם שהתפלל אסור לו לשלוח דורון גם ע"י שליח שהתפלל כבר (אות ה'). - (ג) מותר להיות שליח למסירת דורון גם אם לא התפלל עדיין (אות ח'). ובהגיעו לבית מקבל המתנה מותר לו גם לומר צפרא דמרי טב. ואם מותר לו לומר שלו, תליא ברברבי (שם). (ד) אם נותן המתנה או שלוחו צריכים בלא"ה לילך לבית מקבל המתנה, תליא ברברבי אם רשאים דרך אגב גם למסור המתנה או לא (אות ט'). - (ה) בא לבית קרובו לביקור גם אם הוא גר אתם בבית, נכון להחמיר שלא למסור המתנות שאתו קודם שהתפלל (אות י'). - (ו) לילדים קטנים התובעים את המתנות בפה, מותר למסור המתנות גם קודם שהתפלל (אות י"א). - (ז) צריך לשלוח מנות לרבו בפורים (אות ה').

11 - שו"ת שבט הלוי חלק י סימן טו

א. בענין אמירת ברכת מז"ט לפני תפלת שחרית, לכאורה אין איסור רק הגשה עם אמירת שלום, או צפרא דמרא טב (ושלום גם בלי הגשה להחמיר) או לכרוע לו, אבל בלי זה אין איסור, ובפרט אם יש בזה גם מפני דרכי שלום.

12 - פסקי תשובות סימן פט הערה 461

באוצר חיים (מנהגי הגה"ק הדברי חיים מצאנז ז"ע) אות מב כשהיה בא אורח חשוב והוא עדיין לפני התפילה היה נותן לו יד בלא לומר שלום אלא שוחח עמו מעט ולאחר התפילה שוב נתן יד בברכת שלום עליכם, ובדרכי חיים ושלום (מנהגי הגה"ק ממנוקאטש זצ"ל) אות כז ובספרו דברי תורה ח"י אות ג' "מנהג הצדיקים אבותינו ורבותינו ז"ל אשר אם כי היו נוהגים בכל האפשרות שלא לברך הבאים בצילם קודם התפילה, מ"מ לעת הצורך כגון לחולה או למי שנחוץ לנסוע היו מברכים קודם התפילה ואף דמבואר בזה"ק שאסור לברך צריך לומר מפני שכבר אמרו ברכת התורה וקריאת שמע על כן מותר לעת הנחוץ לברך.

13 - פסקי תשובות סימן פט אות יד

וברשב"א (ברכות יד. ד"ה אמר) "ואפילו במוצא את חבירו בשוק, כדי שלא יפנה לבו לשום דבר עד שיתפלל", וביאור הדברים כי מחשבתו נטרדת עקב העיכוב וההתעסקות בדברים אחרים וממילא נטרדת המחשבה גם בעת התפילה, ומכאן תוכחה מגולה לאלו המבלים זמנם לפני התפילה בפטפוטי סרק והבל וחדשות היום ופעמים עושים זאת בעת הטבילה במקוה ויצא שכרם בהפסדם, וצריך להזכיר ולעורר עד כמה החמירו חז"ל בכגון דא שהרי אסרו אפילו נתינת שלום לחבירו שהוא דבר גדול מאד עד שאמרו (ברכות ו:) הנותן שלום לחבירו ולא החזיר נקרא גזלן, וכל שכן שאסור לקרוא עיתונים שמבלבלים את דעתו בעת התפילה. וגדולי הדורות הזהירו לישמר מאד מלדבר דיבורי חולין מעת קימתו משינתו עד אחר התפילה, ועכ"פ למעט עד כמה שאפשר, ובספר קב הישר (פרק ב') "הבליכתו לבית הכנסת יראה למעט בדיבורו דברי חול עם חבירו וכל שכן עם איש אחר אשר הוא שלא לצורך, וזה סגולה נפלאה שיקבל ה' ברחמינו תפלתו" עכ"ל.